

UZASADNIENIE

Powódka M. P. w pozwie przeciwko A. K. wniesionym 16 kwietnia 2021 r. do Sądu Okręgowego w Toruniu domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w T. X Wydziału Cywilnego z 5 czerwca 2019 r. w sprawie X Ns 109/18 zmienionego postanowieniem Sądu Okręgowego w T. VIII Wydziału Cywilnego Odwoławczego z 3 grudnia 2019 r. w sprawie VIII Ca 654/19 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego przez Sąd Okręgowy w T. w dniu 22 kwietnia 2020 r. w części do kwoty 67 461,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty za okres od dnia 4 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że strony niebędące jeszcze małżeństwem zawarły 28 sierpnia 2006 r. z Bankiem (...) S.A. umowę kredytu hipotecznego w kwocie 120 000 zł na zakup lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w T. przy ul. (...) wraz z garażem – za łączną kwotę 208 735,89 zł.

Strony 9 września 2006 r. zawarły związek małżeński. Wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z 6 czerwca 2014 r. ustanowiono między małżonkami rozdzielność majątkową z dniem 6 października 2010 r. Małżeństwo stron zostało rozwiązane z winy obu stron wyrokiem Sądu Okręgowego z 3 lutego 2015 r.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Toruniu z 5 czerwca 2019 r. zmienionego postanowieniem Sądu Okręgowego w T. dokonano podziału majątku wspólnego stron. Sąd ten rozdzielił poszczególne składniki majątku pomiędzy stronami i zasądził od powódki na rzecz pozwanego tytułem spłaty kwotę 178 636,50 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty. Sąd ustalił, że powódka poczyniła nakłady i wydatki z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 108 049,90 zł i tytułem rozliczenia nakładów i wydatków zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 54 024,95 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 3 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty. Sąd ustalił także, że pozwany poczynił nakłady i wydatki z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 53 600,51 zł i tytułem rozliczenia nakładów zasądził od powódki na rzecz powoda kwotę 28 800,25 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 3 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty.

Powódka w lutym 2020 r. dokonała przedterminowej spłaty kredytu hipotecznego na rzecz Banku (...) S.A. w kwocie 135 244,00 zł. Następnie wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 67 461,60 zł tytułem zwrotu połowy sumy zapłaconej przez nią na rzecz banku w terminie 5 dni. Gdy roszczenie regresowe powódki stało się wymagalne, potrąciła przysługującą jej wierzytelność w kwocie 67 461,60 zł z przysługującymi pozwanemu wierzytelnościami w łącznej kwocie 205 436,75 zł wynikającymi z postanowienia o podziale majątku. Następnie powódka zapłaciła pozwanemu kwotę 83 950,21 zł, do zapłaty na rzecz pozwanego pozostała więc kwota 54 024,95 zł. Taką samą kwotę pozwany winien zapłacić powódce zgodnie z postanowieniem.

Pozwany pismem z 14 kwietnia 2020 r. potrącił przysługującą mu wierzytelność w kwocie 54 024,95 zł wynikającą z postanowienia o podziale majątku. Tym samym strony były już rozliczone.

Dnia 12 marca 2021 r. pozwany wszczął egzekucję kwoty 67 461,60 zł na podstawie tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w T. zmienionego postanowieniem Sądu Okręgowego w T. z 3 grudnia 2019 r. o podziale majątku wspólnego stron. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Toruniu D. F. dokonał zajęcia wierzytelności powódki należnych powódce od Pierwszego Urzędu Skarbowego w T. oraz zajęcia rachunków bankowych w (...) S.A. (...) Bank (...) S.A., a także zajęcia wynagrodzenia za pracę. Komornik Sądowy wszczął także egzekucję z nieruchomości przy ul. (...) w T..

Wobec powyższego powódka żąda pozbawienia ww. tytułu wykonawczego wykonalności z uwagi na fakt, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego zobowiązanie powódki wygasło.

W odpowiedzi na pozew (k. 155 – 163) pozwany podniósł zarzut błędnego oznaczenia wartości przedmiotu sporu, która jego zdaniem winna wynosić 67 462 zł. W odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Pozwany zaprzeczył, jakoby powódka dokonała wcześniejszej spłaty kredytu hipotecznego, ponieważ w ocenie pozwanego taka dyspozycja wymagała zgody obojga kredytobiorców (powódki i pozwanego). W związku z tym pozwany zaprzeczył również, że powódka skutecznie dokonała potrącenia wzajemnych wierzytelności stron.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że powódka bez jego wiedzy i zgody wpłaciła na rzecz (...) Bank S.A. pozostałą do spłaty część kredytu, a bank z naruszeniem procedur zaksięgował tę wpłatę na poczet zadłużenia kredytowego. W ocenie pozwanego powódka działała w ten sposób z pokrzywdzeniem pozwanego jako dłużnika solidarnego z tytułu tej umowy kredytu. Pozwany podniósł, że umowa kredytu nie obligowała kredytobiorców do dokonania wcześniejszej spłaty kredytu i gdyby powódka samodzielnie nie dokonała przedterminowej spłaty całości zobowiązania, to pozwany nadal spłacałby kredyt w ratach określonych w umowie. Dokonanie przez powódki spłaty kredytu nie może natomiast stawiać jej w sytuacji lepszej niż w jakiej znajdowałby się bank (pierwotny wierzyciel) wobec obojga solidarnych dłużników. Dlatego w ocenie pozwanego powódka z tytułu wcześniejszej spłaty nie może domagać się od pozwanego jednorazowego zwrotu połowy zapłaconej części kredytu (art. 371, 376 k.c.).

Sąd sprawdził wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powódkę i postanowieniem z 3 września 2021 r. ustalił ją na kwotę 83 597 zł oraz oddalił wniosek pozwanego o przekazanie sprawy do rozpoznania sądowi rejonowemu (k. 181) .

Powódka pismem z 21 września 2021 r. (ostateczne stanowisko – k. 187 – 191) sprecyzowała żądania pozwu, wnosząc o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w T. X Wydziału Cywilnego z 5 czerwca 2019 r. w sprawie X Ns 109/18 zmienionego postanowieniem Sądu Okręgowego w T. VIII Wydziału Cywilnego Odwoławczego z 3 grudnia 2019 r. w sprawie VIII Ca 654/19 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego przez Sąd Okręgowy w T. w dniu 22 kwietnia 2020 r. w części:

- w zakresie należności głównej co do kwoty 67 461,60 zł,
- w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie ponad kwotę 3 866,14 zł wyegzekwowaną w postępowaniu egzekucyjnym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. D. F. w sprawie Km 755/21 tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego;

oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Powódka wskazała, że dokonała ograniczenia żądania z uwagi na wyegzekwowanie w toku postępowania egzekucyjnego kwoty 3 866,14 zł i co do tej kwoty powództwo opozycyjne jest niedopuszczalne.

Pozwany w piśmie z 29 września 2021 r. (ostateczne stanowisko – k. 197 – 213) podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka M. P. i pozwany A. K. zawarli związek małżeński 9 września 2006 r. Małżeństwo stron zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z 3 lutego 2015 r. przez rozwód z winy obu stron.

dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z 3 lutego 2015 r. k. 25-26,

W dniu 20 czerwca 2006 r. powódka sprzedała P. D. za kwotę 105 000 złotych spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w T., które odziedziczyła po swojej babci. Z kwoty uzyskanej ze sprzedaży 30 lipca 2006 r. M. P. wpłaciła 84 323,65 zł na poczet ceny zakupu lokalu mieszkalnego w T. przy ul. (...).

dowody: potwierdzenie przelewu k. 28, postanowienia SR i SO w Toruniu o podziale majątku k. 43-59

Dnia 28 sierpnia 2006 r. strony zawarły z Bankiem (...) S.A. umowę kredytu hipotecznego indeksowanego kursem (...) w kwocie 120 000 złotych na zakup ww. lokalu przy ul. (...) w T.. Całkowity koszt kredytu na dzień zawarcia umowy wynosił łącznie 85 165,67 zł. Umowa kredytowa określała, że kredyt jest udzielany wyłącznie w celu zakupu mieszkania w budowie od dewelopera (kwota 115 042,95 zł) oraz w celu refinansowania kosztów poniesionych na cele mieszkaniowe (kwota 4 957,05 zł).

Umowa kredytu dopuszczała wcześniejszą, przedterminową spłatę kredytu, przy czym w przypadku spłaty kredytu po upływie 3 lat od zawarcia umowy kredytobiorcy nie ponoszą z tego tytułu żadnych prowizji. (§ 8 umowy).

dowód: umowa o kredyt hipoteczny z 28 sierpnia 2006 r. k. 29-33,

Dnia 26 stycznia 2007 r. małżonkowie (strony) zawarli z Firmą (...) sp. z o.o. z siedzibą w T. umowę o ustanowienie odrębnej własności lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...) położonego w T. przy ul. (...), umowę sprzedaży i ustanowienie służebności. Opisany lokal mieszkalny wraz z udziałem we własności nieruchomości wspólnej strony kupiły za kwotę 187 385,89 złotych. Garaż jednoprzestrzenny stanowiący odrębną nieruchomość strony kupiły za kwotę 21 350 złotych.

dowód: akt notarialny z 26 stycznia 2007 r. rep. (...) k. 60-68)

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 6 czerwca 2014 r., sygn. III RC 874/13 ustanowiono rozdzielną majątkową pomiędzy małżonkami z dniem 16 października 2010 roku.

dowód: wyrok SR w Toruniu z dnia 6 czerwca 2014 r. k. 27,

Po rozwiązaniu małżeństwa powódka wniosła o podział majątku wspólnego stron. Sąd ustalił, że w skład majątku wspólnego stron wchodził ww. lokal mieszkalny w T. przy ul. (...) wraz z udziałem 3 181/73 300 części w lokalu niemieszkalnym (garaż) oraz ruchomości stanowiące wyposażenie domu. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Toruniu z 5 czerwca 2019 r. zmienionym postanowieniem Sądu Okręgowego w Toruniu dokonano podziału majątku wspólnego stron w ten sposób, że:

- na własność powódki przyznano obie nieruchomości i wszystkie ruchomości stanowiące wyposażenie o łącznej wartości 357 273 zł,
- zasądzono od powódki na rzecz pozwanego kwotę 178 636,50 zł tytułem spłaty,
- ustalono, że powódka poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 108 049,90 zł i tytułem rozliczenia nakładów zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 54 024,95 zł,
- ustalono, że pozwany poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 53 600,51 zł i tytułem rozliczenia nakładów zasądzono od powódki na rzecz pozwanego kwotę 26 800,25 zł.

Tytułem zabezpieczenia spłaty w kwocie 178 636,50 zł ustanowiono na nieruchomości powódki (T., ul. (...)) hipotekę przymusową na rzecz pozwanego.

W toku postępowania ustalono, że po ustaniu wspólności majątkowej powódka uiściła na poczet rat kredytu hipotecznego łączną kwotę 20 926,25 zł, a pozwany 31 647,57 zł (30 147,57 zł + 1 500 zł – zob. k. 47, 58v).

dowody: postanowienie SR w T. z 5 czerwca 2019 r. z uzasadnieniem k. 43-53, postanowienie SO w T. z 3 grudnia 2019 r. z uzasadnieniem k. 54-59,

W dniu 7 lutego 2020 r. powódka dokonała przedterminowej spłaty kredytu hipotecznego w łącznej kwocie 135 244,00 złotych. Powódka dokonała przelewu wskazanej kwoty ze swojego rachunku bankowego w mBanku ((...)) na rachunek

w Banku (...) ((...)) obsługujący kredyt. Tym samym kredyt hipoteczny stron został spłacony w całości i 11 sierpnia 2020 r. bank zezwolił na wykreślenie hipotek z ksiąg wieczystych obu nieruchomości.

dowód: potwierdzenie przelewu k. 69, 70; potwierdzenia księgowania k. 71, 72; zaświadczenie k. 73, kwity mazalne k. 74, 75; zaświadczenia banku k. 76-85)

Powódka pismem z 10 marca 2020 r. wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 67 461,60 zł tytułem zwrotu połowy sumy pieniężnej wpłaconej przez nią tytułem wcześniejszej spłaty kredytu hipotecznego w terminie 5 dni od doręczenia wezwania. Wezwanie zostało doręczone pozwanemu 12 marca 2020 r. W wyznaczonym terminie pozwany nie dokonał zapłaty kwoty 67 461,60 zł.

dowód: wezwanie z potwierdzeniem odbioru k. 86-89)

Powódka pisemnym oświadczeniem z 10 marca 2020 r. potrąciła przysługującą jej wierzytelność w kwocie 67 461,60 zł z przysługującymi pozwanemu wobec niej wierzytelnościami w łącznej kwocie 205 436,75 zł wynikającymi z prawomocnego postanowienia o podziale majątku. Oświadczenie o potrąceniu zostało doręczone pozwanemu 23 marca 2020 r.

dowody: oświadczenie o potrąceniu z potwierdzeniem odbioru k. 90-93,

3 kwietnia 2020 r. powódka dokonała przelewem zapłaty kwoty 83 950,21 zł na rzecz pozwanego.

dowód: potwierdzenie przelewu k. 94)

Pozwany pismem z 20 marca 2020 r. zakwestionował prawidłowość dokonania przez powódkę wcześniejszej spłaty kredytu hipotecznego.

W związku z powyższym pozwany pismem z 25 marca 2020 r. zaprzeczył, że dłużny jest powódce kwotę 67 461,60 zł i wezwał powódkę do zapłaty na jego rzecz kwoty 151 411,80 zł.

dowód: pisma pozwanego k. 96-98, pismo powódki k. 99-100)

W dniu 25 marca 2020 r. pozwany złożył do Banku (...) S.A. reklamację dotyczącą wcześniejszej spłaty przez powódkę zobowiązań wynikających z umowy kredytu hipotecznego zawartej przez obie strony. Pozwany wskazał, że nie złożył dyspozycji wcześniejszej spłaty kredytu, a Bank mimo to przyjął i zaakceptował dyspozycję powódki w tym zakresie. Pozwany wniósł o wskazanie podstawy prawnej przyjęcia dyspozycji wcześniejszej spłaty od powódki i złożenie przez bank oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych wynikających z akceptacji dyspozycji wcześniejszej spłaty złożonej przez powódkę.

Bank (...) S.A. nie uwzględnił reklamacji pozwanego (pismo z 21 kwietnia 2020 r.). Pozwany złożył odwołanie od stanowiska banku, w odpowiedzi na które Bank (...) przekazał pozwanemu dodatkowe wyjaśnienia, wskazując na art. 370 i 366 k.c. Bank wyjaśnił m.in. że kredytobiorcy, którzy zaciągnęli wspólnie kredyt, zobowiązani są wobec banku solidarnie, w związku z czym zaspokojenie wierzyciela (banku) przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych współdłużników.

dowody: reklamacja i dalsza korespondencja k. 164-167,

Pozwany pismem z 14 kwietnia 2020 r. oświadczył powódce, że dokonał potrącenia przysługującej mu wierzytelności (określonej przez pozwanego na kwotę 121 486,54 zł) z wierzytelnością przysługującą powódce w kwocie 54 024,95 zł (dalsza kwota wynikająca z prawomocnego postanowienia o podziale majątku).

dowód: oświadczenie k. 95,

Pozwany na podstawie tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w T. z 5 czerwca 2019 r. sygn.. X Ns 109/18 zmienionego postanowieniem Sądu Okręgowego w T. z 3 grudnia 2019 r. sygn.. VIII Ca 654/19 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 22 kwietnia 2020 r. wszczął przeciwko powódce egzekucję kwoty 67 461,60 zł. Egzekucję prowadzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w T. D. F. pod sygn. Km 775/21.

W toku postępowania egzekucyjnego Komornik Sądowy dokonał zajęcia wierzytelności przysługujących powódce od Pierwszego Urzędu Skarbowego w T., zajęcia rachunków bankowych w (...) S.A. (...) Bank (...) S.A. oraz zajęcia wynagrodzenia za pracę.

Na podstawie tego samego tytułu wykonawczego w marcu 2021 r. Komornik Sądowy wszczął egzekucję z nieruchomości – lokalu mieszkalnego położonego w T. przy ul. (...) i lokalu niemieszkalnego (miejsce parkingowe nr 4).

Bank (...) S.A., na rzecz którego na ww. lokalu mieszkalnym ustanowiona jest hipoteka, wniósł o uwzględnienie przysługującej mu wierzytelności w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji oraz przekazanie pieniędzy do depozytu sądowego.

dowody: wniosek o wszczęcie egzekucji k. 125-126, zawiadomienie k. 101-104, zajęcia k. 105-110, kopia tytułu wykonawczego k. 111-122, zawiadomienie o egzekucji z nieruchomości k. 123-124, korespondencja banku k. 127-128,

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Toruniu D. F. w toku postępowania egzekucyjnego pod sygn. Km 755/21 wyegzekwował na rzecz pozwanego z tytułu odsetek od należności głównej kwotę 3 866,14 zł. Dalsze kwoty wyegzekwowane od maja 2021 r. (łącznie 14 575,97 zł) zostały złożone do depozytu.

dowód: zaświadczenia k. 192-194,

Pozwany działający przez profesjonalnego pełnomocnika adw. M. R. złożył powódce pisemne oświadczenie z 21 maja 2021 r. o potrąceniu kwoty 6 300 zł (21 rat po 300 zł za okres od kwietnia 2020 r. do grudnia 2021 r.) z wymagalnej wierzytelności pozwanego na kwotę 67 461,60 zł wynikającej z prawomocnego postanowienia o podziale majątku wspólnego.

W postępowaniu egzekucyjnym pozwany zgłosił ograniczenie egzekucji, obniżając ją o kwotę 6 300 zł.

Powódka pismem z 11 sierpnia 2021 r. poinformowała pozwanego, że w jej ocenie tak dokonane potrącenie jest nieskuteczne, gdyż strony nie posiadają wobec siebie żadnych wymagalnych wierzytelności.

dowody: oświadczenie k. 214-215, pełnomocnictwo k. 216, pismo powódki k. 217, wniosek pozwanego k. 218,

Sąd zważył, co następuje:

Ustalając stan faktyczny sprawy sąd oparł się na dowodzie ze wszystkich dokumentów złożonych do akt sprawy, których moc dowodowa i wiarygodność nie budziła żadnych wątpliwości. Sąd pominął dowód z przesłuchania stron, gdyż tak ustalony stan faktyczny był bezsporny i nie pozostały do wyjaśnienia żadne fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 299 k.p.c.). Zasadniczo stan faktyczny był bezsporny między stronami. Spór sprowadzał się do oceny prawnej skuteczności składanych przez strony oświadczeń o potrąceniu wierzytelności. Nie miało w sprawie znaczenia, co pozwany zamierzał zrobić, na co przeznaczyć pieniądze w sytuacji, gdyby nie została dokonana wcześniejsza spłata kredytu. Istotna była bowiem jego sytuacja prawna, a nie faktyczna, powstała na skutek tej spłaty.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie z następujących przyczyn:

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik

może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Przepis ten reguluje postać powództwa opozycyjnego, a mianowicie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, w drodze którego dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia tej wykonalności. Zapewnia ono dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją poprzez możliwość kwestionowania w jego drodze zasadności lub wymagalności obowiązku stwierdzonego tym tytułem. Powódka, przeciwko której wydano tytuł wykonawczy, była więc uprawniona do wytoczenia niniejszego powództwa.

Powództwo z art. 840 k.p.c. zmierza do wydania wyroku konstytutywnego działającego ex nunc, który przekształca istniejący dotąd między stronami stosunek prawny. Celem powództwa opozycyjnego jest natomiast udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji na podstawie określonego tytułu wykonawczego. W przypadku, gdy wierzyciel zostaje zaspokojony poprzez dobrowolne spełnienie świadczenia, nie wygasa wykonalność powstałego wcześniej tytułu wykonawczego. W takiej sytuacji istnieje zatem możliwość wszczęcia postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego, mimo że wskazany w nim dłużnik nie jest już w istocie zobowiązany.

Podstawę żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego stanowić może nastąpienie po powstaniu tytułu egzekucyjnego zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło, a w przypadku tytułu będącego orzeczeniem sądowym także zarzut spełnienia świadczenia oraz zarzut potrącenia. Dla rozstrzygnięcia sprawy na tej podstawie (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) istotnie więc jest jedynie to, czy po wydaniu wyroku zobowiązanie wygasło, czy wierzyciel został zaspokojony lub też dokonano skutecznego potrącenia wierzytelności wynikającej z tego tytułu.

Powódka M. P. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego postanowienia o podziale majątku wspólnego stron, na podstawie którego pozwany egzekwował od powódki kwotę 67 461,60 zł. Jako podstawę swojego żądania wskazała, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego stwierdzone nim zobowiązanie wygasło wskutek potrącenia wzajemnych wierzytelności. Pozwany wszczął natomiast egzekucję na podstawie tego tytułu, będąc przekonany o nieskuteczności dokonanej przez powódkę potrącenia.

Przed wszystkim należało więc zbadać, czy oświadczenie powódki z 10 marca 2020 r. o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności (67 461,60 zł) z wierzytelnościami przysługującymi pozwanemu (205 436,75 zł) było skuteczne.

Zgodnie z art. 498 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym (§ 1). Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§ 2). Potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie o potrąceniu ma nadto moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 k.c.).

Poza sporem pozostawało, że M. P. i A. K. przed zawarciem związku małżeńskiego zawarli z Bankiem (...) S.A. umowę kredytu hipotecznego indeksowanego kursem (...). Strony były więc solidarnymi dłużnikami banku z tytułu umowy kredytu (art. 369 k.c.).

Powódka 7 lutego 2020 r. dokonała przedterminowej spłaty kredytu hipotecznego w łącznej kwocie 135 244,00 złotych. Spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników solidarnych zwalnia drugiego z dłużników (art. 366 § 1 k.c.). Na skutek przedterminowej spłaty zobowiązania kredytowego przez powódkę pozwany został więc zwolniony z długu wobec banku, a powódce przysługiwało żądanie zwrotu spełnionego świadczenia w częściach równych (art. 376 k.c.). Strony nie ustaliły bowiem, że będą odpowiadać między sobą w innych częściach.

Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik który świadczenie spełnił, może więc żądać zwrotu w częściach równych. Instytucja regresu stanowi niezbędne uzupełnienie solidarności i pozwala rozstrzygnąć, kto i w jakim zakresie w ostatecznym rozliczeniu ma ponieść ciężar świadczenia spełnionego na rzecz wierzyciela. Z normy

art. 376 k.c. wynika, że między dłużnikami solidarnymi zawsze powstaje taki stosunek wewnętrzny uzasadniający żądanie regresowe. (zob. uchwała SN z 17 lipca 2007 r., III CZP 66/07, OSNC 2008, Nr 9, poz. 98).

Roszczenie regresowe powstaje natomiast już z chwilą spełnienia świadczenia na rzecz wierzyciela (wyrok SN z 12 lipca 1968 r., I CR 265/68, OSNCP 1969, Nr 7-8, poz. 138). Jeżeli przedmiotem świadczenia na rzecz wierzyciela jest suma pieniężna, również roszczenie regresowe przyjmuje postać świadczenia pieniężnego, a podstawą ustalenia wysokości regresu jest suma pieniężna przekazana wierzycielowi.

Powódka prawidłowo wezwała więc pozwanego do zapłaty kwoty 67 461,60 zł, ponieważ uiszczała na rzecz Banku (...) S.A. kwotę nawet nieco ponad dwukrotnie wyższą (z tytułu wcześniejszej spłaty kredytu rozksięgowano łącznie kwotę 134 923,56 zł). Wezwanie zostało doręczone pozwanemu 12 marca 2020 r., a zatem termin zakreślony w wezwaniu upłynął bezskutecznie z dniem 17 marca 2020 r., a roszczenie to stało się wymagalne 18 marca 2020 r.

Następnie powódka złożyła pozwanemu na piśmie oświadczenie o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności w kwocie 67 461,60 zł z przysługującymi pozwanemu wobec niej wierzytelnościami w łącznej kwocie 205 436,75 zł. Oświadczenie zostało doręczone pozwanemu 23 marca 2020 r.

Powódka przedłożonymi dokumentami (potwierdzenie przelewu, potwierdzenia księgowania, zaświadczenia wydane przez Bank (...) S.A., w tym historia spłaty kredytu, pisemne wezwanie do zapłaty oraz oświadczenie o potrąceniu wierzytelności z 10 marca 2020 r. wraz z dowodami ich nadania oraz odbioru) wykazała, że całkowicie spłaciła zadłużenie kredytowe wobec Banku (...) S.A., zwalniając tym samym także pozwanego z tego zobowiązania. W ten sposób w myśl art. 376 § 1 k.c. powstało roszczenie regresowe powódki względem pozwanego o zwrot połowy sumy uiszczonej przez nią na rzecz Banku (...) S.A. Termin jego spełnienia powódka oznaczyła w pisemnym wezwaniu z 10 marca 2020 r., zatem roszczenie regresowe powódki stało się wymagalne 18 marca 2020 r. (art. 455 k.c.).

Jednocześnie z prawomocnego postanowienia o podziale majątku wspólnego stron wynikała wierzytelność pozwanego względem powódki na łączną kwotę 205 436,75 zł. Z powyższego wynika, że od 18 marca 2020 r. każda ze stron posiadała wierzytelności wobec drugiej strony. Wobec powyższego powódka wystosowała do pozwanego oświadczenie o potrąceniu wierzytelności z 10 marca 2020 r., które zostało mu doręczone 25 marca 2020 r. Potrącenie dokonane przez powódkę w ocenie sądu było skuteczne. Potrącenie może być bowiem skutecznie dokonane, jeżeli łącznie spełnione są następujące przesłanki: wierzytelności są wzajemne i jednorodnej, wierzytelność przedstawiana do potrącenia (aktywna) jest wymagalna, a wierzytelność potrącana (pasywna) jest zaskarżalna. Przez wzajemność wierzytelności należy rozumieć stan, w którym dwa podmioty są względem siebie zarówno wierzycielem, jak i dłużnikiem. Jak wyżej wskazano potrącana przez powódkę wierzytelność w dacie dokonywania potrącenia była już wymagalna.

Pozwany podnosił między innymi, że powódka nie mogła dokonać potrącenia, ponieważ samodzielnie, bez jego wiedzy i zgody, dokonała wcześniejszej spłaty całości zobowiązania kredytowego, tj. spłaciła kredytu w pozostałej do spłaty wysokości, w tym również raty, które nie były jeszcze wymagalne. Zdaniem pozwanego to działanie powódki szkodziło pozwanemu jako dłużnikowi solidarnemu wbrew zasadzie wyrażonej w art. 371 k.c. Pozwany zarzucał, że na skutek wcześniejszej spłaty kredytu przez powódkę nie może zostać zmuszony do zwrotu przypadającej na niego części zobowiązania wcześniej niż wynikałoby to z zawartej umowy kredytu. Inaczej mówiąc zdaniem pozwanego nie był on wcale zobowiązany do zapłaty jednorazowo całej kwoty kredytu wobec banku i gdyby powódka nie spłaciła kredytu przed terminem określonym w umowie kredytowej, to pozwany nadal uiszczalby połowę rat kredytowych zgodnie z harmonogramem.

Pozwany nie miał racji argumentując, że takie działanie powódki szkodziło mu - w rozumieniu art. 371 k.c.

Przepis art. 371 k.c. zawiera zasadę nieszkodzenia współdłużnikom przez dłużnika solidarnego. Zgodnie z nią zachowanie żadnego z dłużników solidarnych nie może pogarszać sytuacji prawnej pozostałych dłużników, a jeżeli zostało podjęte, wywiera wpływ wyłącznie na sytuację prawną dłużnika solidarnego, który się go dopuścił. Oznacza to, że zachowania tego dłużnika nie mogą zwiększać zakresu solidarności pozostałych współdłużników. Zakres

zastosowania ww. zasady obejmuje wszystkie zdarzenia prawne, w tym czynności prawne dłużnika solidarnego, złożone przez niego oświadczenia wiedzy i czynności faktyczne. Przepis znajduje zastosowanie do tych zachowań, które pociągają za sobą ujemne skutki dla zobowiązanego, jak np. : wyrażenie zgody na gorsze warunki umowy, zrzeczenie się przedawnienia, zapisu na sąd polubowny, niepodniesienie zarzutu, opóźnienie czy zwłoka. Kwestia, czy zachowanie dłużnika solidarnego spowodowało zwiększenie zakresu solidarności pozostałych dłużników i uzasadnia zastosowanie art. 371 k.c. wymaga ustalenia, jakie świadczenie jest objęte solidarnością i analizy zachodzącego w sprawie wypadku solidarności. Ocena, czy dane zdarzenie jest objęte solidarnością dłużników, czy też należy je kwalifikować jako zdarzenie objęte art. 371 k.c. powinna mieć także na względzie istotę solidarności biernej (art. 366 k.c.) i fakt, że jest ona zastrzegana przede wszystkim w interesie wierzyciela. (zob. wyrok SN z dnia 23.10.2015 r. V CSK 83/15; postanowienie SN z 19.04.2019 r., II CSK 522/18)

Pozwany nie wykazał, że na skutek spłacenia zobowiązania kredytowego przez powódkę w całości, nastąpiło pogorszenie jego sytuacji prawnej jako dłużnika banku. Podnoszonej przez pozwanego okoliczności, że został niejako zmuszony do spłaty połowy pozostałej części kredytu jednorazowo, nie można uznać za pogorszenie sytuacji prawnej, lecz jest tylko zmianą sytuacji faktycznej pozwanego.

Przede wszystkim wskazać należy, że przedterminowa spłata kredytu była działaniem przewidzianym wprost w § 8 umowy kredytu (zob. k. 32 akt). Działanie to nie było również sprzeczne z prawem. Powódka jako współkredytobiorca skorzystała jedynie z przysługującego jej uprawnienia jako dłużnika wobec banku. Z postanowień umowy nie wynika również, aby strony zastrzegły, że do wcześniejszej spłaty kredytu wymagana jest zgoda obojga kredytobiorców.

Wbrew twierdzeniom pozwanego wcześniejsza spłata kredytu nie wpłynęła negatywnie na jego sytuację prawną, gdyż nadal pozostał dłużnikiem, a zmieniła się tylko osoba wierzyciela.

Nadto należy zwrócić uwagę na fakt, że przedterminowa spłata kredytu jest rozwiązaniem korzystnym dla kredytobiorców. Przystają być zobowiązani do spłacania rat kredytu powiększonych o odsetki, ani nie zwiększa się już kwota zobowiązania, która w tej konkretnej sytuacji wyrażona była przecież walutą obcą (...). Dłużnicy przestają więc ponosić ryzyko kursowe związane z kredytem indeksowanym. Powszechnie jest wiadomo, że na skutek znacznego wzrostu kursu (...) zobowiązania kredytobiorców ciągle rosną, mimo wieloletniego, systematycznego spłacania rat kredytu.

Nie sposób więc jako działania szkodzącego uznać takiego, które w efekcie zmniejsza kwotę zobowiązania współdłużnika solidarnego.

Logiczna konstrukcja i cel normy przewidzianej w art. 371 k.c. również przemawia przeciwko tezie, że wcześniejsza spłata kredytu jest czynnością szkodzącą współdłużnikom. Zastosowanie tej normy oznaczałoby bowiem, że skutek czynności (przedterminowej spłaty kredytu) dotyczyłby tylko tego, kto jej dokonał (powódki). Oznaczałoby to, że wskutek wcześniejszej spłaty kredytu przez powódkę zostałaby ona zwolniona z długu wobec banku, a pozwany nadal byłby dłużnikiem z tytułu umowy kredytowej i zobowiązany do uiszczania rat kredytowych. Taki skutek byłby sprzeczny z celem zasady nieszkodzenia współdłużnikom i samą istotą zobowiązania solidarnego, a nadto prowadził do wyżej przedstawionej absurdalnej sytuacji. Na skutek spłacenia zobowiązanie wygasło. Pozostali współdłużnicy także więc zostali z niego zwolnieni wobec banku. Skutek tej czynności ze swojej istoty nie może więc dotyczyć tylko jedno z nich.

Należy również zauważyć, że gdyby wcześniejszą spłatę kredytu uznać za szkodzącą pozwanemu, to działanie to dotyczyłoby tylko powódki, a w konsekwencji nie mogłaby dochodzić regresowego od pozwanego. To również byłoby sprzeczne z istotą solidarności współkredytobiorców.

Postulowana przez pozwanego konieczność uzyskania jego zgody na wcześniejszą spłatę kredytu mogłaby w praktyce oznaczać, że powódka nie mogłaby samodzielnie spłacić zobowiązania kredytowego. W sytuacji, gdy pozwany nie wyrażałby zgody na wcześniejszą spłatę kredytu, powódka nie mogłaby zwolnić się z długu wobec banku, mimo że wskutek podziału majątku, to jej przypadła własność lokalu mieszkalnego i lokalu niemieszkalnego (garażu),

na których ustanowiono hipoteki zabezpieczające spłatę tego kredytu. W istocie więc zmuszona byłaby do końca trwania umowy kredytowej ponosić bliżej nieokreślone ryzyko, że pozwany przestanie na bieżąco spłacać połowę rat kredytu. Byłoby to sprzeczne z istotą solidarności. Również z zasady wyrażonej w art. 371 k.c. wynika, że każdy ze współdłużników solidarnych może działać samodzielnie (w tym zaspokoić wierzyciela), byleby nie szkodził innym współdłużnikom.

Na marginesie należy dodać, że to właśnie powódka na skutek podziału majątku wspólnego stron została jedyną właścicielką obu lokali, na których ustanowiono hipoteki na zabezpieczenie spłaty kredytu. Oznacza to, że gdyby odmówić powódce możliwości wcześniejszej spłaty kredytu bez zgody pozwanego, to faktycznie zostałaby ona pozbawiona m.in. możliwości zbycia nieruchomości. Byłaby więc istotnie ograniczona w wykonywaniu swojego prawa własności. Zasady doświadczenia życiowego wskazują bowiem, że trudno jest znaleźć nabywcę nie nieruchomości obciążoną hipoteką. W praktyce więc powódka musiałaby spłacać kredyt tak długo, jak życzyły sobie pozwany, a jednocześnie do tego czasu nie mogłaby np. sprzedać nieruchomości, na której wciąż ciążyłyby hipoteki zabezpieczające kredyt. Hipoteki na nieruchomościach nie mogłyby bowiem zostać wykreślone wcześniej, niż pozwany zgodziłby się na spłatę kredytu w całości.

Wobec wszystkich powyższych argumentów nie zachodziły podstawy do uznania wcześniejszej spłaty kredytu przez powódkę za czynność szkodzącą pozwanemu. Powódka nie szkodząc pozwanemu, zaspokoila wierzyciela (bank) i w związku z tym mogła skutecznie dochodzić roszczenia regresowego względem pozwanego. Potrącenie przez powódkę wierzytelności regresowej dokonane oświadczeniem z 10 marca 2020 r. doręczonym pozwanemu 25 marca 2020 r. było skuteczne.

Należy przy tym podkreślić, że nawet gdyby powódka nie dokonała potrącenia, to pozwany i tak musiałby spełnić jej roszczenie regresowe, które stało się wymagalne 18 marca 2020 r.

Powódka uiściła następnie na rzecz pozwanego kwotę 83 950,21 zł, a pozwany skutecznie potrącił dalszą kwotę przysługującej mu wierzytelności w wysokości 54 024,95 zł (oświadczenie z 14 kwietnia 2020 r.). Co do tych okoliczności sporu między stronami nie było. Wskutek powyższych działań wszystkie wzajemnie wierzytelności stron zostały zaspokojone. Powódka zobowiązana była do zapłaty pozwanemu łącznie kwoty 205 436,75 zł (178 636,50 zł tytułem spłaty + 26 800,25 zł tytułem rozliczenia nakładów), a pozwany zobowiązany był do zapłaty powódce kwoty 54 024,95 zł tytułem rozliczenia nakładów. Powódka zaspokoila roszczenie powoda w całości (w wysokości 205 436,75 zł = 83 950,21 zł przelewem + 54 024,95 zł potrącenie dokonane przez pozwanego + 67 461,60 zł potrącenie dokonane przez powódkę z wierzytelnością regresową).

Pozwany wszczął egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego tylko w części dotyczącej kwoty 67 461,60 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. W świetle powyższego powództwo opozycyjne zasługiwało na uwzględnienie w całości. Na skutek dokonanych potrąceń wierzytelności obu stron i dokonanej płatności wygasły zobowiązania obu stron wynikające z wykonalnego postanowienia sądu o podziale majątku wspólnego stron i w części objętej żądaniem pozwu (ostatecznie ograniczonym w zakresie odsetek od należności głównej z uwagi na wyegzekwowanie kwoty 3 866,14 zł) tytuł wykonawczy należało pozbawić wykonalności.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.). Pozwany przegrał sprawę w całości, winien więc zwrócić powódce koszty procesu w łącznej kwocie 7 434 zł, na które składały się: 2 000 zł opłaty sądowej od pozwu, 5 400 zł wynagrodzenia pełnomocnika (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz wydatek w postaci opłat skarbowych od złożenia pełnomocnictw w kwocie 34 zł.

Powódka wnosiła o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości (punkt 3 na kracie 187 v). Sąd nie znalazł do tego podstaw. Nie zachodziła bowiem żadna z okoliczności określonych w 15 ust. 3 rozporządzenia. Kwota wynagrodzenia w stawce minimalnej – 5 400 zł – jest adekwatna do nakładu pracy pełnomocnika i przyczynienia się do wyjaśnienia sprawy.

Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c., w związku z żądaniem powódki, koszty procesu zostały zasądzone z odsetkami za opóźnienie.